

SIHTASUTUS

EESTI PUUETEGA INIMESTE FOND

Pr. Merike Martinson
Abilinnapea
Tallinna Linnavalitsus

Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardiga (edaspidi parkimiskaart) seonduvaks **olulisimaks probleemiks on massiline ja üha jultunum parkimiskaartide VÄÄRKASUTAMINE.** Mõju sihtgrupile (liikumispuudega või pimedad inimesed):

- Vähendab oluliselt õigustatud isikute parkimise võimalusi
- Mõjutab kahjustavalt puuetega inimeste mainet ja ühiskonna suhtumist puuetega inimestesse

Mõju riigile ja KOVile:

- Mõjutab kahjustavalt KOVi ja riigiasutuste mainet
- KOVil jääb saamata parkimistasu

Parkimiskaartide väärkasutamist soodustavad ja selle vastu „võitlemist“ takistavad **probleemid ning ettepanekud olukorra parandamiseks:**

1. Liiklusseaduse ja sotsiaalministri määruse nr 90 ebatäpne või mittepäris sõnastus;
2. Parkimiskaardi väljaandmisel raskused õigustatud isiku määramisel: SKA väljastatud puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise otsuses ei ole sõnaselgelt kirjutatud liikumis- või nägemisfunktsiooni kõrvalekalle (tavaarusaam on, et tegu on invakaardiga, mida antakse kõikidele soovijatele);
3. Kehtivate parkimiskaartide ja nende tegeliku omaniku operatiivseks kontrolliks puudub üleriigiline andmebaas/register, mis soodustab kehtetute ja õigustühiste kaartide võltsimist ning taaskasutamist;
4. Originaal parkimiskaartide väärkasutus;
 - 4.1. Puudega isiku teenindajafunktsiooni ilmne kuritarvitamine st parkimiskaardi kasutamine ilma, et puudega isik ise autos oleks;
 - 4.2. Surnud isikute parkimiskaardi jätkuv kasutus sugulaste-tuttavate poolt;
 - 4.3. Parkimiskaardi kasutamine mitte õigustatud isiku poolt (pere liikmete või sõbrale kasutamiseks antud);
 - 4.4. Originaal parkimiskaardi koopia kasutamine.
5. Isikule korduval parkimiskaardi väljastamisel puudub seadusest tulenev nõue tagastada ja hävitada kehtivuse kaotanud parkimiskaart;
6. Võltsitud parkimiskaartide kasutamine;
 - 6.1. Originaal parkimiskaardi kehtivusaja üle kirjutamine (kehtivusaja pikendamise eesmärgil)
 - 6.2. Järgi tehtud (lamineeritud värvikoopia) parkimiskaartide kasutamine;
7. Puudub väärkasutatud parkimiskaartide kehtetuks tunnistamise protseduur ;
8. Puuduvad sanktsioonid parkimiskaartide väärkasutamise eest..

Ettepanekud:

1. Täiendada liiklusseaduse § 2 uue mõistega: „Liikumispuudega või pimedat inimest **teenindava sõiduki juht** on juht, kelle sõidukile on paigaldatud § 167 alusel väljastatud parkimiskaart ja sõidetakse koos kaardi omanikuga. Sõiduki parkimisel, kui **liikumispuudega või pimedat inimest** (kaardi omanikku) **peab talutama kavatsetud kohta ja tagasi.**“

Selgitus: Seaduses ei ole defineeritud (lahti kirjutatud) mõistet „teenindav juht“, siis püütakse seda ära kasutada kõige laiemas mõttes st leitakse, et puudega inimene ise ei peakski sõidukis olema, vaid piisab, kui minnakse puudega inimesele midagi kusagilt tooma. Selline esmane tõlgendus oli isegi kõrgel politseiametnikul oma vastuses 2011.a Eesti Päevalehe reporterile, mida hiljem korrigeeriti ja leiti, et kaarti võib siiski kasutada ainult koos liikumispuudega või pimedat inimesega.

Eesti puuetega inimeste arusaam on olnud ühene, et kaarti võib kasutada ainult koos puudega inimesega. Sama nõue on ka Soomes. Väljavõtte selgitusest soomlaste parkimiskaardi juurde: „Parkimiskaarti ei tohi kasutada keegi muu, kui pool, st isik kellele Parkimiskaart on antud. Parkimiskaarti võib anda ka raske puudega isiku veoks, kui transportimine on regulaarne st sageli korduv transpordivajadus ja **ta ei suuda pärast vedu ilma saatjata liikuda.** Parkimiskaarti ei saa kasutada ilma teenindatava isikuta, kellele on antud parkimiskaart“

(http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/toiminta/neuvonta/asiantuntija_vastaa/?view=FaqQuestion&category_id=305&question_id=814).

Ettepaneku sõnastus on võetud liiklusseaduse 2005.a eelnõust (kahjuks kadus teenindamise täpsustus hiljem seaduse tekstist ära kadus).

2. Täiendada liiklusseaduse § 174. "Liiklusregistri andmebaasid" lg (1) "Liiklusregister koosneb:" täiendava punktiga: **7) liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaartide andmebaasist.**

Selgitus: Tegu on lisatarvikuga liikumispuudega või pimedale inimesele, et tagada talle suurem liikumisvabadus ja juurdepääs elutähtsatele punktidele nagu seda on haigla, polikliinik, teater jne Inimestele väljastatud ja hetkel kehtivate parkimiskaartide üleriigiline andmebaas puudub. See teeb parkimiskaartide sihtotstarbelise kasutamise operatiivse kontrolli parkimisel võimatuks. Kehtiva korra kohaselt Fond peab KOV'idele väljastatud PK andmebaasi oma arvutis elektrooniliselt exeli failina ja avalikus saab selle koopiat vajadusel näha EPIKoja veebilehel

<http://www.epikoda.ee/avaleht/seadused-ja-poliitika/seadustega-kaasnevad-oiused-ja-soodustused/puudega-inimese-soiduki-parkimiskaart/> .

Probleemiks ongi see, et:

- see on poolik info ega anna teavet tegelikult inimestele väljastatud kaartide kohta;
- puudub ühtne kehtivate kaartide andmebaas (ja milles on kehtetuks tunnistatud kaotatud/varastatud või surnud inimestele väljastatud kaardid);
- ei võimalda parkimist kontrollivatel isikutel **operatiivselt tuvastada** kas tegemist on hetkel kehtiva kaartiga (ainuke võimalus on vaadata internetist või küsida Fondist, millisele KOV'ile on konkreetne kaart väljastatud ja seejärel helistada vastavasse omavalitsusse ja saada sealt teavet kas on tegemist kehtiva kaartiga ja politseil täiendav õigus küsida kellele see on väljastatud);
- ei võimalda teha statistikat hetkel kehtivate kaartide arvu kohta.

3. Asendada liiklusseaduse § 68 lg (1) tekst „... sõiduki esi- või tagaklaasile...” uue tekstiga „... sõiduki esiklaasile ...“

Selgitus: Väga paljudel sõidukitel on tumendatud tagaklaasid, mis teeb paigaldatud parkimiskaardi, eriti pimedal ajal, raskesti loetavaks. Ühtlasi ühtlustaks see kõik parkimist tõendavate dokumentide paigaldamise tingimused (§ 187 lg (5)) ja lihtsustaks nende olemasolu kontrolli.

4. Asendada liiklusseaduse § 68 "Liikumispudega juhi ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juhi erioigused" lg (2) järgmise tekstiga: "Liikumispudega juht ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht võib tema kasutuses olevat sõidukit liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki **§ 68 lg (1) nõuete kohaselt paigaldatud** parkimiskaardi olemasolul parkida tasuta avalikes tasulistes parkimiskohtades ja oluliste sotsiaalobjektide territooriumi eraparklate invaparkimiskohtadel."

Selgitus: Parkimiskaartide väärkasutajad massiliselt vaidlustavad parkimisjärelvalve määratud viivistasud ja põhjendavad/tõlgendavad § 68 lõikeid (1) ja (2) nii, et kui neil on nõuetekohane **parkimiskaart olemas**, kuid paigaldamata, on neil tasuta parkimise õigus, sest lg (1) ütleb, et nad **võivad** mitte ei pea seda paigaldama. Tasuta parkimise erioiguste laiendamine eraparklate invaparkimiskohtadele on vajalik seepärast, et sageli avaliku teenust ja kultuuriüritusi osutavat asutused korraldavad oma territooriumil parkimist läbi eraparklate teenuse. Sellega on probleeme olnud nii haiglate, lasteasutuste, kultuuriasutuste jne juures.

5. Asendada liiklusseaduse § 167 lg (3) uue tekstiga: „Liikumispudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi vormi, väljaandmise tingimused ja **kehtetuks tunnistamise korra ning § 68 lg (2) viidatud olulised sotsiaalobjektid** kehtestab sotsiaalminister määrusega.

Selgitus: Parkimiskaartide väärkasutamisel seadusandlik regulatsioon nende kehtetuks tunnistamiseks puudub. Inimesele parkimiskaardi väljastamisel antakse kaasa küll infovoldik "INFORMATSIOON "PUUDEGA INIMESE SÕIDUKI PARKIMISKAART" JUURDE", milles hoiatatakse (kuid praktikas 1.punkti ilma seadusandliku regulatsioonita realiseerida ei saa):

Parkimiskaardi kehtetuks tunnistamine

- Kui Sa oled andnud oma parkimiskaardi kasutamiseks mitteõigustatud isikule või Sind teenindav juht ei kasuta seda sihipäraselt, tunnistatakse kaart kehtetuks.
- Kui Sa kaotad või Sinult varastatakse parkimiskaart, teata sellest parkimiskaardi väljaandjale. Sinu kaart tunnistatakse kehtetuks, aga uue parkimiskaardi pead Sa taotlema uuesti samadel alustel.

6. Lisada liiklusseaduse 15. peatükki „VASTUTUS“ parkimiskaartide väärkasutamisel karistuse määr minimaalselt 100 trahvühikut.

Selgitus: Ka Soomes on palju probleeme parkimiskaartide väärkasutamisega ja isegi võltsingutega. Soome justiitsministeerium üllitas 2010.a raporti

„Pysäköinninvalvontaa koskevan lainsäädännön uudistaminen“

(<http://www.om.fi/Satellite?blobtable=MungoBlobs&blobcol=urldata&SSURlapptype=BlobServer&SSURlcontainer=Default&SSURlsession=false&blobkey=id&blobheadervalue1=inline:%20filename=OMML%2016%202010%20mietetint%F6%20106%20s.pdf&SSURlcontext=Satellite%20Server&blobwhere=1266334100552&blobheadername1=Content-Disposition&ssbinary=true&blobheader=application/pdf>) ettepanekutega parkimise ja parkimiskaardiga seonduvate seadusandlike aktide muutmiseks kus olid soovitusel väärkasutamiste korral rakendada trahve 20-80 € (Soome Invaliito soovitas 100 €) ja koguni rataste lukustamist kuni trahvid pole tasutud. Ratastoolimärgiga invakohtade väärkasutamisel Soome Invaliito viimast meedet ei toetanud, kuna see blokeeriks need kohad ja kuna neid kohti niigi napib, siis kannataksid sellega puudega inimesed. Seepärast soovitasid nad sellisel vääralt pargitud autod ära viia. (<http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/invalidiliitto/lausunnot-ja-kannanotot?bid=262>). Selles pöördumise Invaliito juhtis ministeeriumi tähelepanu sellele, et raportis ei mainita kordagi puuetega inimeste parkimiskaarti või ratastoolimärgiga tähistatud parkimiskohtade kontrolli seotud probleemide lahendamiseks. ning soovitas pöörata neile probleemidele erilist tähelepanu.

Peale liiklusseaduse muudatuste tegemist tuleks täpsustada Sotsiaalministri 23.12.2010 määruset nr 90 „Liikumispudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi vorm ja väljaandmise tingimused“.

Lugupidamisega,

/Allkirjastatud digitallalt/

Toomas Sepp
Nõukogu esimees
GSM 5043018

/Allkirjastatud digitallalt/

Genadi Vaher
Juhataja
GSM 5010157